

KRM30.yıl

Sirküler		
Çalışma Süreleri	Bordro ve Yasal Süreçler Hakkında Bilgilendirme	09.08.2024

Değerli iş ortağımız, Bordro ve Yasal Süreçler üzerine sizler için bir hatırlatma mahiyetli sirküler düzenledik.

Özet; İlgili sirkülerimiz, işçi-işveren ilişkilerinin korunmasının sağlanması, kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirlerin alınması ve gündemde olan meseleleri tekrar hatırlatma mahiyetindedir.

İçerik, Çalışma Süreleri konusunu ele almış, Kanun, Yönetmelik ve bazı Yargı kararlarıyla birlikte sizlere sunulmuştur.

A. Çalışma Süreleri

İş Kanunu'nun 63. Maddesi ve devamındaki maddeler ile İş Kanuna İlişkin Çalışma süreleri Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Genel bakımdan çalışma süresi haftada **en çok 45** saattir.

Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi; günde en çok 7,5, haftada en çok 37,5 saattir.

Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde 11 saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz.

B. Çalışma süresinden sayılan haller

Aşağıdaki süreler işçinin günlük çalışma sürelerinden sayılır.

- ✚ Madenlerde, taşocaklarında yahut her ne şekilde olursa olsun yeraltında veya su altında çalışılacak işlerde işçilerin kuyulara, dehlizlere veya asıl çalışma yerlerine inmeleri veya girmeleri ve bu yerlerden çıkmaları için gereken süreler,

KRM30.yıl

- ✚ İşçilerin işveren tarafından işyerlerinden başka bir yerde çalıştırılmak üzere gönderilmeleri halinde yolda geçen süreler,
- ✚ İşçinin işinde ve her an iş görmeye hazır bir halde bulunmakla beraber çalıştırılmaksızın ve çıkacak işi bekleyerek boş geçirdiği süreler,
- ✚ İşçinin işveren tarafından başka bir yere gönderilmesi veya işveren evinde veya bürosunda yahut işverenle ilgili herhangi bir yerde meşgul edilmesi suretiyle asıl işini yapmaksızın geçirdiği süreler,
- ✚ Çocuk emziren kadın işçilerin çocuklarına süt vermeleri için belirtilecek süreler,
- ✚ Demiryolları, karayolları ve köprülerin yapılması, korunması ya da onarım ve tadili gibi, işçilerin yerleşim yerlerinden uzak bir mesafede bulunan işyerlerine hep birlikte getirilip götürülmeleri gereken her türlü işlerde bunların toplu ve düzenli bir şekilde götürülüp getirilmeleri esnasında geçen süreler,
- ✚ İşin niteliğinden doğmayıp da işveren tarafından sırf sosyal yardım amacıyla işyerine götürülüp getirilme esnasında araçlarda geçen süre çalışma süresinden sayılmaz.

C. Ara dinlenmesi

Günlük çalışma süresinin ortalama bir zamanında o yerin gelenekleri ve işin gereğine göre ayarlanmak suretiyle işçilere;

- 4 saat veya daha kısa süreli işlerde 15 dakika,
- 4 saatten fazla ve 7,5 saate kadar (7,5 saat dahil) süreli işlerde 30 dakika,
- 7,5 saatten fazla süreli işlerde 1 saat, ara dinlenmesi verilir.
- Bu dinlenme süreleri en az olup aralıksız verilir.
- Ancak bu süreler, iklim, mevsim, o yerdeki gelenekler ve işin niteliği göz önünde tutularak sözleşmeler ile aralı olarak kullanılabilir.
- Dinlenmeler bir işyerinde işçilere aynı veya değişik saatlerde kullanılabilir.
- Ara dinlenmeleri çalışma süresinden sayılmaz.

KRM30.yıl

D. Gece Süresi ve Gece Çalışmaları

- ✚ Çalışma hayatında "gece" en geç saat 20.00'de başlayarak en erken saat 06.00'ya kadar geçen ve her halde en fazla 11 saat süren dönemdir.
- ✚ Çalışma süresinin yarısından çoğu gece dönemine rastlayan bir postanın çalışması, gece çalışması sayılır.
- ✚ İşçilerin gece çalışmaları 7,5 saati geçemez.
- ✚ Ancak, turizm, özel güvenlik, sağlık hizmeti ve 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu uyarınca petrol araştırma, arama ve sondaj faaliyetleri kapsamında yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir
- ✚ Kadın çalışanlar, gebe olduklarının sağlık raporuyla tespitinden itibaren doğuma kadar geçen sürede gece çalışmaya zorlanamazlar.
- ✚ Yeni doğum yapmış çalışanın doğumu izleyen 1 yıl boyunca gece çalıştırılması yasaktır. Bu sürenin sonunda sağlık ve güvenlik açısından sakıncalı olduğunun sağlık raporu ile belirlendiği dönem boyunca gece çalıştırılmaz.
- ✚ 20.00-06.00 saatleri arasındaki işçi postalarında, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçilerin çalıştırılmaları yasaktır.
- ✚ Gece ve gündüz işletilen ve nöbetleşe işçi postaları kullanılan işlerde, bir çalışma haftası gece çalıştırılan işçilerin, ondan sonra gelen ikinci çalışma haftası gündüz çalıştırılmaları suretiyle postalar sıraya konur.

Burada dikkat edilmesi gereken husus sürekli gece çalışmasının yapılmasının uygun olmayacağıdır.

- ✚ Postası değiştirilecek işçi kesintisiz en az 11 saat dinlendirilmeden diğer postada çalıştırılmaz
- ✚ Postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde, işçilere, haftanın bir gününde 24 saatten az olmamak üzere ve nöbetleşme yolu ile hafta tatili verilmesi zorunludur.

E. Çalışma Süreleri ile İlgili Önemli Bilgiler

- ✚ Günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile dinlenme saatleri işyerlerinde işçilere uygun

KRM30.yıl

araçlarla duyurulur.

- ✚ Yapılan işlerin niteliğine göre, işin başlama ve bitiş saatleri işçiler için farklı şekilde düzenlenebilir.
- ✚ Çalışma süreleriyle ilgili olarak öngörülen sınırlamalar, işyerleri ya da yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir.
- ✚ Gece çalışmaları için günlük 7,5 saatlik çalışma üst sınırı emredici olarak düzenlenmiş olup, belirtilen süreyi aşan çalışmalar için haftalık 45 saat sınırı aşılmamış olsa dahi fazla çalışma ücreti ödenmelidir.

Haftalık 45 saat çalışma aşılmamış olmasına rağmen 4857 sayılı İş Kanunu'nun 63. maddesinde sözü edilen günlük 11 saat çalışma üst sınırının aşıldığı hallerde de 11 saati aşan kısımlar için fazla çalışma ücreti ödenmesi gerektiği kabul edilmiştir. (Esas Numarası: 2007/40862 Karar Numarası: 2009/17766)

- ✚ Günde 11 saate kadar olan (11 saat dahil) çalışmalar için ara dinlenmesi en az bir saat, 11 saatten fazla çalışmalarda ise en az 1,5 saat olarak verilmelidir. (Esas Numarası: 2013/15393 Karar Numarası: 2015/9860)

F. İdari Para Cezaları

- Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak **14.739 TL**,
- Telafi çalışması usullerine uymamak **2.666 TL**, (Bu durumdaki her işçi için)
- Ara dinlenmesini uygulamamak **14.739 TL**,
- İşçileri geceleri 7,5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek **14.739 TL**.
- Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek **14.739 TL'dir**.

Saygılarımızla,